

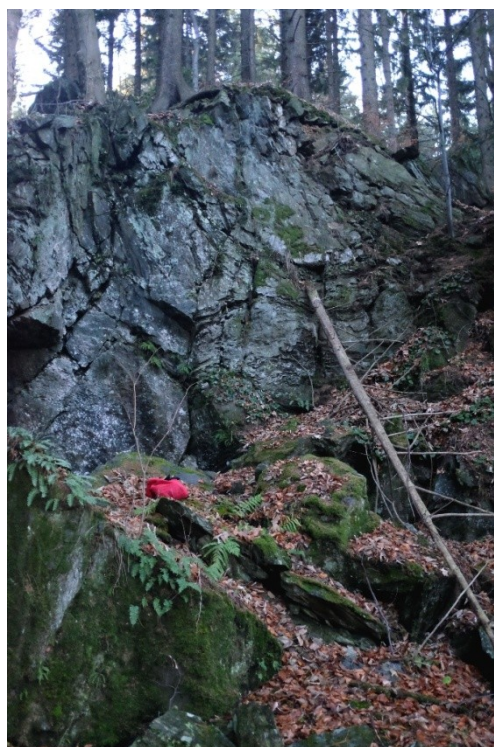
Rekordní počty netopýrů na zimovištích

Začala zima (i když pouze podle kalendáře) a s ní kontroly stavu zimujících netopýrů na zimovištích. A

v některých z nich hned rekordními počty hibernantů. Jako každý rok v prosinci začínáme kontroly stavů zimujících netopýrů v jeskyních Moravsko-slezských Beskyd a starých důlních dílech Oderských vrchů a Jeseníků. A hned v některých lokalitách byly stavy hibernantů rekordní. V dole na Rejvízu v Jeseníkách zjistili Honza, Radim a Pepa nejvyšší stavy netopýrů za 30 let, v Kněhyňské jeskyni napočítal Martin už na počátku hibernančního období jen vrápenců na 200 kusů (nejvíce v historii) a jedné malé štole u Jakartovic Pepa s Arnoštem objevili více jak 160 hibernantů a to je desetinásobek běžných stavů.

Obrázek 1 Štola Brutus Horní

Historické podzemí Oderských vrchů, to nejsou jen netopýři....

leden 2016

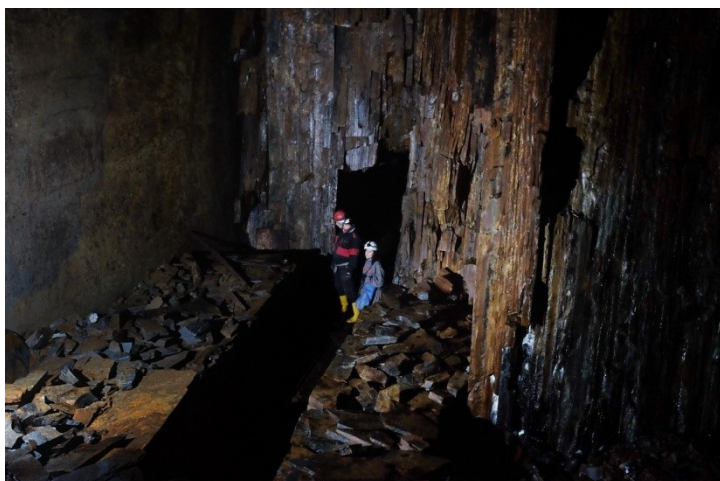
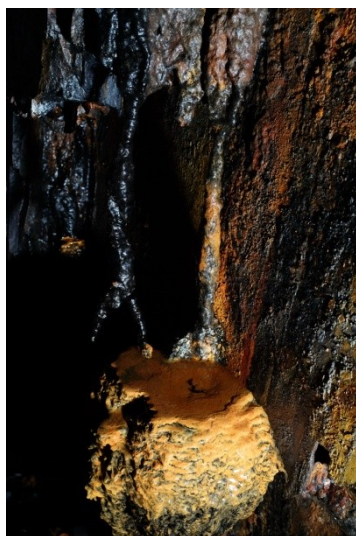
Kontroly zimovišť netopýřů v opuštěných dolech po těžbě břidlice v Oderských vrších přinesou někdy i nečekané nálezy a objevy.

Krápníky v historickém podzemí není nic výjimečného, ale v břidlicích zase tak časté nejsou. A když jsou, tak hodně barevné. Červená, oranžová, modrá, černá, žlutá – není barva, která by chyběla.

Taková výzdoba je v dolech okolo Moravice na Šifráku ve štole Sklep.

Obrázek 2 Ve štole Sklep

Rekordní počty netopýrů byly i 12 ledna v Polakově štole. A to jsme v obřím komplexu štol a komor určitě zdaleka nenašli všechny hibernanty. I když jsme se hodně snažili vylézt kam se dalo.

Obrázek 3 V Polakově štole

Výroční schůze ZO ČSS ORCUS letos proběhla za laskavého svolení Báry Šimečkové na správě Zbrašovských jeskyní 23 ledna, a kromě schůzování a školení byla obohacena o exkurzi do Zbrašovských jeskyní. A v dalších dnech pokračovaly další akce v jeskyních i historickém podzemí.

Výročka byla hodně pestrá. Před jejím konáním celé dopoledne řešila spoustu problémů i plánů Komise pro speleoalpinismus a související aktivity ČSS, ve které jsou členy 3 naší členové. Pak Jirka Augustýnek vedl početnou exkurzi do Zbrašovské jeskyně a samozřejmě kromě obdivování krápníků si mnozí museli vyzkoušet, jak se padá do bezvědomí v prostoru vyplněné CO₂.

Pak se teprve mohlo schůzovat. Materiály už dávno kolovaly mezi členy a tak vše bylo zakončeno hlasováním o plánech na rok 2016, výboru i předsedovi ZO ČSS. Aby všem povinností bylo učiněno za dost, proběhlo ještě školení z bezpečnostní směrnice ČSS i vyhláškám a normám spojených s pracemi ve výškách. Závěrečný test samozřejmě všichni zvládli na plný počet bodů.

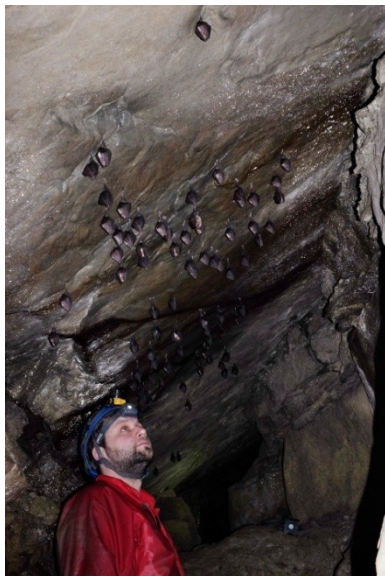
A pak pokračovala společenská zábava do ranních hodin

Po výročce pokračovaly další akce v jeskyních i historickém podzemí. Poslední den v lednu vyrazili Jirka, Pepa a Dalibor do Ludvíkova a dolu Weltkriegstolle. Samozřejmě na kontrolu stavu netopýrů a bylo příjemným zjištěním, že stavy se opět zvýšily a že ani u jednoho z myotisů prozatím neprojevíly příznaky WNS.

A počátkem února vyrazili Honza s Pepou na Kněhyni. Odečíst terčová měřidla i spočítat netopýry. Zkoušeli nejdříve vyjet Land Cruisrem k jeskyni- jenže cesta byla zledovatělý sníh a mnoho nechybělo a džíp by skončil v roklině, když jej nechali stát v jednom ze stoupání a šli se podívat na cestu. Auto začalo vesele klouzat dolů po ledu a ještě, že si toho Honza všimnul a džípa jsme dohonili. V Kněhyni bylo netopýrů opravdu hodně (více jak 300), ale také hodně vody z tajícího sněhu.

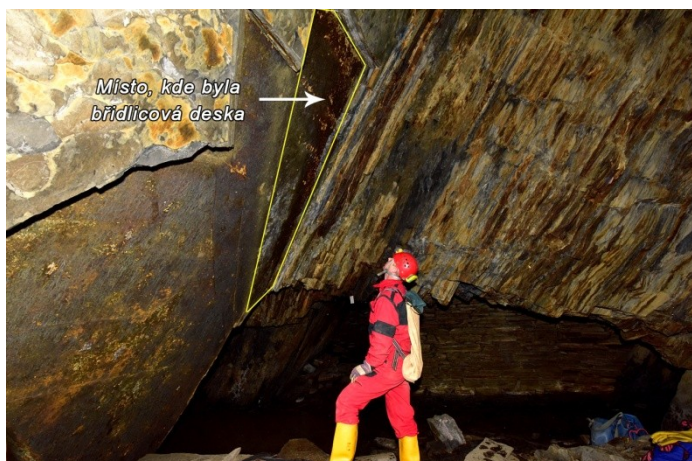
Kontrola našeho největšího zimoviště netopýrů

Počítat netopýry v největším zimovišti netopýrů v Oderských vrších to je odměna za všechny kontroly v bahně, blátě, vodě... Pohled na stoupské a větší kolonie barbastel , to je úžasný zážitek. Také nás je zde při kontrole vždy hodně.

Je 13 února, když pod haldou nad řekou Moravicí se dělíme na dvě skupiny. Honza, Víta se svou samicí Luckou a Pavel balí do vaků lana a vyrážejí k horní šachtě hluboké 40 metrů, která vede na 1 a 2 patro. Pepa, Pavle st., Petr, Jirka a Luděk se svým synem Martinem vyrážejí přes spodní svážnou chodbu (která bohužel slouží chatařům jako smetiště) na III patro dolu. Patro, na kterém už více jak 30 let sledujeme kolonie zimujících netopýrů. A hlavně největší kolonii barbastel v Česku. Napočítáme jich tady okolo dvou tisíc a víme, že je to jen část populace. Statistice pár a puklin nikdy nekontrolujeme. Ale při letošní kontrole jsme bohužel objevili i něco, co nás nepotěšilo.

Při kontrole bylo zjištěno že v Komoře „D“ došlo k zlomení břidlicové desky na stěně komory, za kterou několik let zimovala asi 100 kusová kolonie B.barbatellus. Deska o rozměrech asi 150 x 60 cm a síle 6 cm spadla z výšky asi 2 metry a po dopadu rozdrtila za ní zimující netopýry. Asi 30 mrtvých rozdrčených netopýrů leželo na dně pod rozlámanou břidlicovou deskou. Nelze zde vyloučit zásah člověka, byť je to velmi nepravděpodobné, neboť ostatní klastry netopýrů v okolí Komory „D“ nebyly narušeny.

Jak připravit expedici na druhou polokouli

V čase, kdy jsme začali plánovat letošní výpravu do jeskyní v Brazílii, Luděk potřeboval trochu prověřit aktivitu své firmy v pralesích státu Santa Catarina. A tak se k němu přidal Pepa, aby využil jeho skvělého tlumočníka (neb nikdo z nás se ještě portugalsky nestačil naučit) a s profesorem José Humberto M. de Paula z university v Brasílii dohodnul všechny podrobnosti. A samozřejmě se trochu seznámili s tím, co je v pralese očekává.

No prales to, není beskydský les, to jsme zjistili velmi brzy, když jsme se občas snažili proniknout za stěnu liján, tropických dřevin, kapradin ... A to nás ještě domorodci varovali před kobrami a jedovatými pavouky, kterých je prales více jak dost. No máme se na podzim na co těšit.

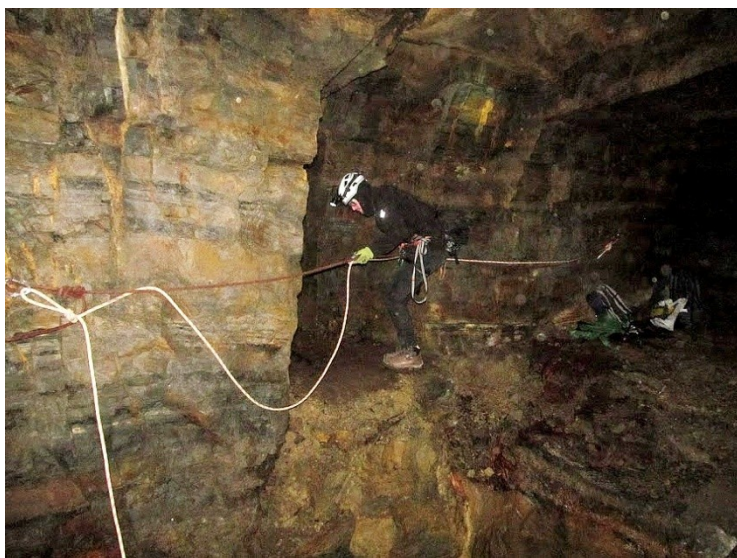

..ale stihli jsme i jiné zajímavosti v horách státu Santa Catarina...

Poslední kontroly zimovišť

Důl František leží tam, kde se moc pohybovat nesmíme. Ale přesto je to zimoviště netopýrů a tak jej občas musíme zkontrolovat. Tentokráte, 19 ledna, cestou necestou se do něj vydali Petr, Honza a Dalibor. Hlavní problém je vždy překonat nebo obejít ústí šachty uprostřed křížících se chodeb. I tentokráte to chtělo hodně dobré lanové přemostění. Petr kontroluje naši mapu dolu z roku 1995 s historickými mapami, které se mu podařilo sehnat. A musel konstatovat, že jsme už tehdy mapovali přesně.

Poslední lokality, které zbyly ke kontrole, jsou doly v okolí Rudy na Moravě. Tam vyrazili 24 března Pepa, Arnošt a Honza. Nejdříve do dolu Ruda I. Ten jsme také před dvěma léty zamřížovali. Do dolu už ložíme dvacet let, nic těžkého. Ale naši důchodci si usmysleli, že by bylo dobré sestup vystrojit lany. A tak Honza instaluje dva nýty a patnáctku lano. Je už jaro a tak nám tu chybí kolonie barbastell. Možná už vyletěly, ale ostatní netopýři ještě vesele hibernují.

Kontroly WNS na zimovištích netopýrů 3-8.dubna

Jako každý rok než úplně opustí netopýři svá zimoviště jedeme kontrolovat kolik je jich nakažených syndromem bílých nosů WNS. Nejdříve Honza s Radimem do Kněhyně, kde už sice hodně netopýrů z jeskyně vyletělo, ale přece jen skoro stovka netopýrů velkých tady byla a třetina z nich byla lehce WNS postižena.

Po nich vrazili do Jeseníků Arnošt, Pepa a Pavel, aby v dolech u Rýmařova také kontrolovali, kolik myotisů je ještě v podzemí a kolik je jich nakažených WNS. V dole u Rudy n M. jsme byli před dvěma týdny a pár myotisů již mělo bílé nosy. Při této kontrole však zde již nebyli. Na největším zimovišti v dole Franc Franc skoro 200 emarginátů bylo úplně čistých, ale většina z patnácti netopýrů velkých byla nakažena WNS a někteří na celém těle.

Horší zjištění však bylo, že někdo ve druhý den Vánoční v loňském roce uřezal zámek a celý důl postříkal zeleným sprejem, když si značili cestu a nad Metrem, v místě kde bývá největší kolonie vápenců nezapomněli nastříkat i své podpisy. Kdo asi byli, kteří tu zanechali veliké nápisy : „26.12.2015 Alan, Martin, ŠŠourek“ ? Co ještě více znepokojilo, byla skutečnost, že zde byla necelá stovka vrápenců. Každoročně v tomto období je jich zde skoro tisícovka a

hlavně jejich veliká kolonie je v místech, kde byl nápis. Jen doufáme, že Alan, Martin a Šourek tuto kolonii při své nerozehnali. Že přímo u ní kouřili, to jsme poznali podle pozůstatků po cigaretách a odpadcích, které tu po nich zbyly.

Speleo-alpinistický kurz 2016 (28.4-4.5.)

Jako každý rok i letos jsme připravili pro studenty Bezpečnostní akademie speleoalpinistický kurz v Malých Svatoňovicích. Tentokrát pro 50 studentů a proto počet našich instruktorů musel být vyšší. Už poněkoličtější vedl kurz Honza a budoucí policisty, vojáky cvičili Radim, Pavel, Vít'a, Jirka a na dva dny je posílili Pepa s Arnoštem. A jako vždy výcvik začal uzlováním, pak výcvikem lanových technik na trenažéru Hornické záchranné služby, výcvikem na skalách „Čížkovy kameny“ a končil plazením v kanalizaci školního střediska.

Do spodních pater Liščí díry (14.5.2016)

Už dva roky plánujeme sestoupit nevábně vypadající, polozbořenou šachticí na spodní patra dolu Liščí díry a přesvědčit se, kam pokračují. Neboť podle místních pamětníků je i spodní patro rozsáhlé. Do šachtice ale padá vodní strouha ze zatopených chodeb horního patra a tak se tam moc nikomu nechce. Až nakonec tam vyrazili Pepa s Arnoštem. Tajně sice doufali, že třeba v podzemí bude málo vody a do šachtice nebude padat vodopád. Bohužel první patro bylo plné vody a bahna a voda samozřejmě stékala i do šachty.

Pohled do šachtice, vedoucí na spodní patra

První problém byl jak a kam připravit kotvení lan. Naštěstí pro „Hiltinu“, to není žádný problém. Ale raději kotvení zdvojit a deviací se pokusit dostat se mimo vodopád. Vyčistit okraj šachty od volné suti i kamenů, shodit shnilou výztuž a může se do slanění.

Deviace nic nepomohla, ve spodní části voda padá celým profilem šachtice. Asi po 8 metrech se v šachtici otevírá ústí chodby. Po třech metrech ale končí závalem. Dno šachtice je asi o 2 metry níž. Ze dna vybíhá nízká chodba, která je však téměř po strop vyplněná vodou a po dvou metrech je vidět skalní stěnu. Hloubka vody je více jak metr.

Čistění šachtice od staré stále ještě pevné výztuže

Hodně nevlídné a hodně mokré prostředí. Raději rychle na horu. Už do této šachtice nemusíme.

TRAVERZ 2016

Jako každý rok i letos jsme připravili pro malé i velké Alpský traverz nad řekou Odra. Ten to rok se na traverzu projelo více jak 150 účastníků.

KNĚHYŇSKÁ JESKYNĚ – ZNIČENÍ UZÁVĚRU I SESTUP S ČS. TELEVIZÍ

Šestáho července byl Martin odečítat terčová měřidla v Kněhyňské jeskyni. To byl ještě mřížový uzávěr vstupu do jeskyně v pořádku. Když přijel za tři dny na kontrolu jeskyně Pepa, mříž byla zdemolována a vstup vypadal takto:

Někdo si dal tu práci, a shazováním kamenů a balvanů mříž zničil.

13. července jsme na Kněhyni zpět. Radim, Martin a Pepa a štáb České televize z Ostravy. Dostali chuť s námi sestoupit na dno Kněhyně a udělat při tom i reportáž. Reportérku Markétu známe již z jiných akcí, zvukař Honza ten byl s námi na více akcích (dokonce před 13-cti lety i v Kněhyni) a kameraman David. A s ním trochu problém. Půl hodiny trvalo, než se odvážil na žebřík ve vstupní vertikále, a to jsme jej ještě museli jistit. No ale pomalu, hodně pomalu jsme jej dotransportovali na dno Velké propasti. K našemu překvapení jsme v podzemí potkali i trojici bloudících členů Horské služby z Pusteven. Cvičně chtěli zdolat jeskyni, a jelikož tu byli poprvé skončili ve vstupním domě. A tak se raději přidali k nám.

Zvukař Honza a Martin nad Velkou proopastí

Zvukař Honza, Pepa a Martin sestup vzali před Velkou propast- hlavně proto, aby rychleji a bezpečněji transportovali kameru a světla. Ale na dno už kameraman neměl morál a tak v natáčení se střídali Pepa s Honzou. Reportérka Markéta byla skvělá a lehce staré dno zvládla. Naštěstí výstup kameraman zvládl mnohem lépe než sestup a tak záchrannou akci nebylo nutné vyhlášovat.

Všichni účastníci akce

NÁCVIK ZÁCHRANY V KNĚHYŇSKÉ JESKYNI S BESKYDSKOU HS

21 a 24.10.2016

Už dlouho plánujeme s beskydskou Horskou službou nácvik záchrany z Kněhyňské jeskyně. Zvláště, když jsme zjistili, že horská ani neví kde jsou v Beskydách naše jeskyně a že vlastně v nich dosud ani nebyli. A tak jsme domluvili s náčelníkem HS Radkem Pavlicou cvičení.

Vše začalo v pátek 21 října, kdy Leny vedl exkurzně skupinu záchranářů na dno Kněhyňské jeskyně. Pro většinu to byl křest v podzemí a mnozí to také tak prožívali. A zalomený průlez na dno Velké propasti byl pro některé nepřekonatelný.

Hlavní nácvik byl naplánován na pondělí 24 října. Za nás na Kněhyni přijeli Honza, Radim, Pepa a dlouhé době se objevil i Bobek. Kluky s Horské služby vedl jejich náčelní Radek Pavlica. Nejdříve vytahování „zraněného“ dobrovolníka ve Vstupní propasti v sedačce a pak v nosítkách sked za pomoci lodního navijáku Harken. To nebyl problém. A pak vedl Radim kluky s horské nad Velkou propast. Původně byl plán nácviku záchrany i ve Velké propasti, ale nakonec se konal jen sestup na staré dno jeskyně.

Hlavní výsledek tak bylo sjednocení postupů a kontaktů mezi Beskydskou HS a ZO ČSS ORCUS v případě, že by opravdu k nějakému neštěstí či zranění v některé z beskydských jeskyní. Už proto, že místa vstupů do jeskyní i jejich vnitřek známe opravdu nejlépe my.

Nepříjemné překvapení na Šifráku

První kontroly zimovišť netopýrů v dolech Oderských vrchů nám přineslo hodně velké nemilé překvapení. Více jak sto let byl v dole na Starém Šifráku nad Moravicí uchován doklad o hornické historii Oderska - kraje břidlice. Již nikdo neví jak dlouho v chodbě dolu byl původní ruční vrátek na tahání vozíků s vytěženou břidlicí. Přežil tam století, ale nepřežil rok 2016. Někdo je prostě ukradl.

Nejdříve, jsme si mysleli, že třeba putoval do Muzea Břidlice v Budišově, kde by byl určitě zajímavým exponátem. Ale tam neskončil. A protože byl demontován i s dřevěným ložem, tak neskončil ani v rukách sběračů kovů (zvláště když je nyní výkup železa tak nerentabilní).

Někdo je prostě hnusný „podnikatel“ a i když to nebyl soukromý majetek, ukradl něco, co bylo praktickým kusem historie kraje, co bylo ojedinělou (neboť v žádném jiném důlním díle Oderska nic podobného nenajdete) technickou památkou na hornictví tohoto regionu.

Ruční vrátek na jaře 2016 na svém místě

Prosinec 2017- prázdné místo, kde byl ruční vrátek

Počty netopýrů v dolech Pod Otáhalovými, Polakově štole, v dolech nad potokem Horník jsou i tuto zimu prozatím trochu nižší než v loňském roce, i když ve štole Staré Těchanovice A (také zvané U Baraby), kterou někdo zpřístupňuje pro návštěvy, byl maximálně jeden zimující kus a tuto zimu tam bylo 14 vrápenců.

Kontrola v Polakově štole

Zpřístupňovaná štola Staré Těchanovice A (U Baraby)

Kontroly zimovišť netopýrů pokračují

Jako každý rok před Vánocemi do Jakartovic. Velmi záhadné je zimoviště ve štole Studánka. Krátká padesátimetrová štola, do pasu vyplněná vodou má v zimě velmi proměnlivé počty hibernantů. V jedné zimní sezoně pár kusů netopýrů a rok na to více jak 100 kusů. V loňském roce zde bylo před Vánocemi více jak 160 kusů netopýrů. A tak Pavel v rybářských kalhotách se natěšeně vrhnul do štoly. Po půlhodině vylezl a hlásil: „Není jich tam ani deset“. Nepochopitelné, proč a jak si vybírají hlavně netopýři vousatí tuto štolu k přezimování a proč tam už za rok nejsou. Jinou takovou lokalitu s tak rozdílnými stavy hibernantů tady nemáme.

Obrázek Pavel při kontrola štol Studánka

Po Vánocích Pepa, Arnošt a Honza vyrážejí do Čermné ve Slezsku. Tady je hodně starých štol a chybí nám kontroly v Potlachové štolě a dole Rodrigézův hrob. Po svážné sestupuje na spodní patro s námi i osmdesátiletý Arnošt, a můžeme jen obdivovat a závidět, co v jeho věku dokáže.

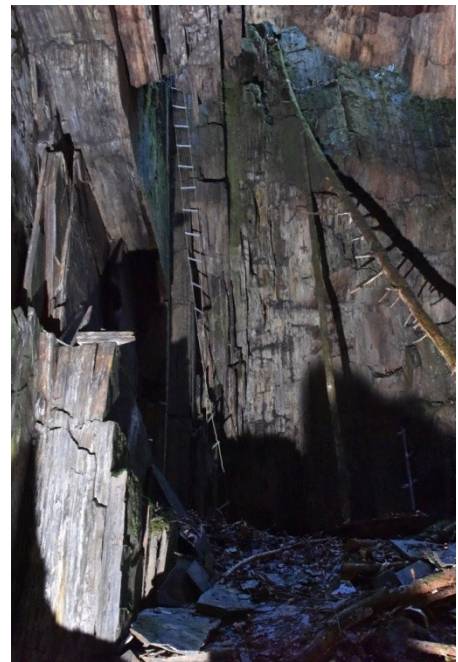
Obrázek Arnošt sestupuje na spodní patro Potlachové štol

A protože nemáme mapu Potlachové štol, tak hned Distem štolu mapujeme. Netopýři jsou v počtu, na jaký jsme zvykli, více jak 150 kusů. Jen nad vertikálou na nejnižší partii s neklidem pozorujeme, že zde došlo k novému spadu břidlicových desek ze stropu. Čerstvé bloky a desky břidlice tu vloni nebyly.

Na druhém břehu řeky Budišovky je šachta, Rodrigézův hrob. Za vstupní šachtou, hlubokou 12 metrů začíná komora, která je zatopená vodou. Tak ideální kontrola je ze člunu anebo v rybářských kalhotách. Do šachty vhazujeme lankový žebřík, což se vůbec Honzovi nelíbí. Lano je lano. Honza je bere na sebe rybářské kalhoty a spočítá většinou zde zimující netopýry černé. Jako vždy jich není mnoho.

Obrazek Podzemí Potlachové štoly

Obrazek Vstupní šachta do Rodrigezova hrobu

Obrazek Kontrola Zatopené štoly v Rodrigezově štole